

Η αγωνία μπροστά στο τέλος...

Με το τελευταίο κείμενο του Νίκου Μπακόλα λίγο πριν το τέλος εγκαινιάζει ο «Κέδρος» το αφιέρωμά του στον μεγάλο συγγραφέα

«Από τότε που γράφτηκε το πρώτο κείμενο αυτής της σειράς έχει περάσει κιόλας μια δωδεκαετία. Η ιδέα που ήρθε σιγά σιγά, μετά το πρώτο κείμενο, ήταν να καταγραφούν κάποια προσωπικά ταξίδια με λίγο ή πολύ τραυματικές εμπειρίες και με μια φιλοπαίγμονα διάθεση, που ποίκιλε από ταξίδι σε ταξίδι. Από τότε πέρασα πολλά, κυρίως από άποψη υγείας, πράγμα που έχει επηρεάσει και τη γραφή μου γενικότερα, με μιαν έντονη μεταφυσική, που όσο πάει και χαρακτηρίζει τα πιο πρόσφατα γραπτά μου. Αναπόφευκτα, λοιπόν, η καταγραφή ετούτων εδώ των κειμένων δεν μπορεί να είναι σαν των προηγούμενων. Θα 'λεγα ότι είναι σφραγισμένα από κάτι μοιραίο. Λοιπόν:

Και 'κει όπου υπόκειται ο τελευταίος θάνατος, στημένη παγανιά, μασκαρεμένη χαλκοκίτρινη, διασχίζοντας τη μουσκεμένη ενδοχώρα του απώτατου Λονδίνου, σίγουρα ο τελευταίος εκ των όσων θα Ψχω ζήσει κι εκ των όσων θα 'χω υποστεί, εν υπνώσει ή σ'

εγρήγορη, εκεί λοιπόν ακούγονται από το πουθενά χαρούμενες φωνές παιδιών, φωνάζοντας «Ελένη, Νικολέτα και Μαρία, Δέσποινα», ως να 'ναι αποσπάσματα μνημών από τον κόσμο που έρχεται και θα εξελίσσεται ερήμην μου, συννεφιασμένος άλλοτε αλλά και με ευδίες, εκεί δραματίζεται ένα γαλάζιο όνειρο, πουλί πανέμορφο και πλουμιστό, όπου βεβαίως αγροπνή η άλλη Ελένη, η έμπειρη, με την ασημένα κόμη και την ασημένα πανοπλία προστάτιδα για όλα κι από όλα τα παραπάτηματα. Άρα είναι ένας κόσμος, ναι, ονειρεμένος, μα και σίγουρος, όπου διαβεβαιώνει ότι πρόκειται περί του τελευταίου θανάτου εν τη εμοί ζωή και εμπειρία, όμως ότι όλα βαίνουνσι καλώς και ασφαλώς.

Παρηγορίες, θα πεις, μα τόσο απαραίτητες στον πλάνητα κι αμφίβολο ετούτον βίο, όσον ότι ο Σκωτσέζος ιατρός, ο Νιλ, είναι δεξιότεχνης στη δουλειά του κι απολύτως σοβαρός, οι νοσοκόμες αδελφές, απ' την Ινδία ή τη Νότια Α-

φρική, από τον Καναδά ή και το Ντέβονσαίρ είναι πανέτοιμες και πάντα ευδιάθετες, σαν καλές μοίρες του παραμυθιού, ότι μπορεί σε δεκαπέντε ή είκοσι μέρες όλα ετούτα τα επίφοβα να έρθουνε τα πάνω κάτω, να μιλούμε μόνο για εφιάλη, όπου πάει, τέλειωσε.

Ωστόσο, πιθανώς να εκκολλάπτονται ψευδείς ελπίδες, ιδίως όταν σου μιλούνε επιμόνως για τους τρεις επόμενους ωραίους μήνες, για τις τρεις εντυπωσιακές μας χάριτες, λες κι αυτό είναι όλο κι όλο που απομένει, το εντυπωσιακότερο όπου μπορεί να ελπίζω ή να επιζητώ. Όμως μετά; Ποια αδυσώπητη συνέχεια;»

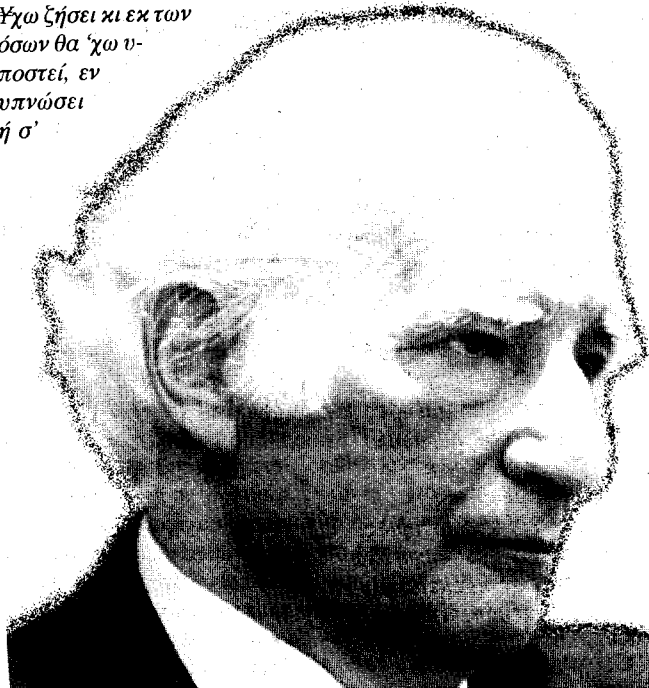
«Το οριστικά τελευταίο» τιλοφορείται τούτο το κείμενο και έτσι ήταν. Το τελευταίο κείμενο του Νίκου Μπακόλα, γραμμένο στο Λονδίνο στα τέλη Οκτωβρίου 1999. Ο συγγραφέας είχε μάθει για την κατάσταση της υγείας του. Αποδείχτηκε τελικά ότι ήταν θέμα ημερών. Στις 12 Νοεμβρίου του ίδιου χρόνου ήρθε το τέλος. Και μαζί η αυλαία μιας από τις πλέον σημαίνουσες προσωπικότητες των ελληνικών γραμμάτων.

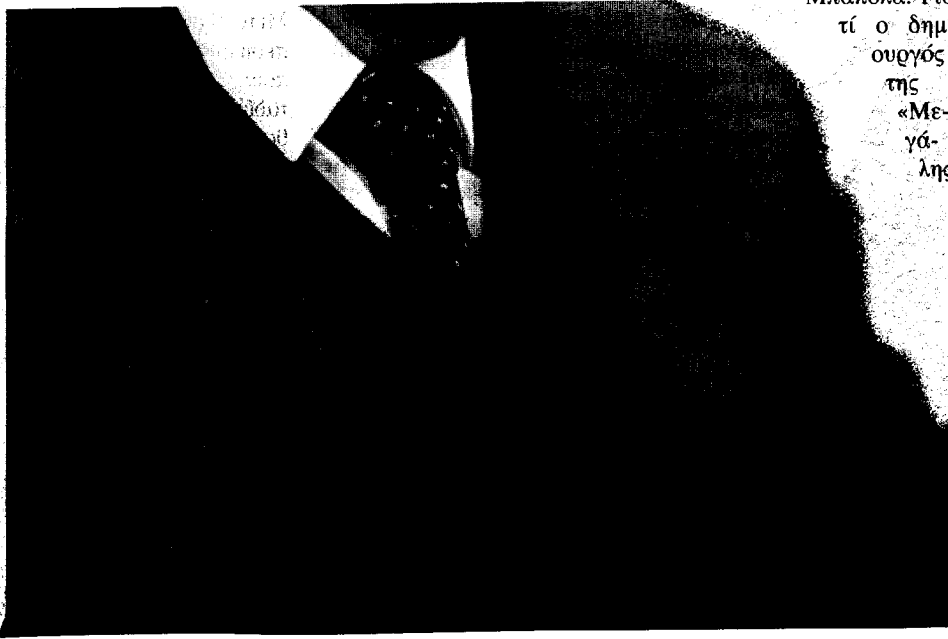
Ένα κείμενο σπαρακτικό, και η καταγραφή του «σφραγισμένη από κάτι μοιραίο», όπως γράφει ο συγγραφέας. Έτσι κι αλλιώς κλείνει στις λέξεις του την αγωνία του ανθρώπου μπροστά στο τέλος, αυτό που ο ίδιος υποπτεύεται, αυτό που, εν τέλει, караδοκεί. Κι είναι ετούτο το κείμενο, το πρώτο της έκδοσης που ετοίμασε ο «Κέδρος» για να τιμήσει την μνήμη του, ένα χρόνο μετά το θάνατό του, και η οποία έρχεται να παρουσιάσει τον διηγηματογράφο

Μπακόλα. Γιατί ο δημι-

πλατείας», του «Κήπου των πριγκίπων», της «Κεφαλής», της «Ατέλειωτης γραφής του αίματος», της «Μπέσας», κατά καιρούς έγραψε και διηγήματα και άλλα μικρά πεζογραφήματα. Στο «Ταξίδι που πληγώνει και άλλα διηγήματα», όπως είναι ο τίτλος του βιβλίου που θα κυκλοφορήσει στα μέσα Δεκεμβρίου, συγκεντρώνονται, για πρώτη φορά σε ενιαία έκδοση, τα «μικρά» πεζά της τελευταίας περιόδου της ζωής του Νίκου Μπακόλα, δηλαδή από το 1986 ως το θάνατό του, τα οποία είχαν κατά καιρούς δημοσιευτεί σε διάφορα λογοτεχνικά περιοδικά αλλά και συλλογικές εκδόσεις. Όπως είναι γνωστό, ο Νίκος Μπακόλας, εκτός από τα «δώδεκα αλληλένδετα αφηγήματα» της «Μυθολογίας» (1977), έγραψε επίσης και δημοσίευσε διηγήματα στις αρχές της συγγραφικής του πορείας, από το 1955 ως το 1958.

«Το ταξίδι που πληγώνει» χωρίζεται σε δύο μέρη, και σύμφωνα με την επιθυμία του ίδιου του συγγραφέα τα διηγήματα κατανέμονται «ανάλογα με την ηλικία του αφηγητή και όχι σε συνάρτηση με το πότε γράφτηκαν». Έτσι, το πρώτο μέρος του βιβλίου περιλαμβάνει την ενότητα πεζογραφήματων «Το ταξίδι που πληγώνει» που άρχισαν να γράφονται και να δημοσιεύονται το 1987. Τα υπόλοιπα διηγήματα του τόμου «είναι κι αυτά, με κάποια έννοια, ταξίδια, είτε στα όνειρα για το μέλλον, όπως «Το λαχείο», είτε στις ιστορικές περιπέτειες της κατοχής και του εμφυλίου, όπως το «Αυτό το αίμα είναι...» είτε «Στις αυλές της θάλασσας» των παιδικών και εφηβικών του χρόνων, είτε τέλος, το ταξίδι προς το θάνατο...». Ο αναγνώστης θα δέ-

...καλοκαίρι
...τί ο δημι-
...ουργός
...της
...«Με-
...γά-
...λης

εφημεριών του χρόνων, είτε το-
λος, το ταξίδι προς το θάνατο
όπως «Οι ανειδίκευτες θεό-
τητες», όπως σημειώνουν οι ε-
πιμελητές της έκδοσης, καθη-
γητές στο ΑΠΘ, Βενετία Α-
ποστολίδου και Παναγιώτης
Πίσσας.

Σε όλα τα διηγήματα «ανα-
γνωρίζεται η ατμόσφαιρα και
τα αισθήματα που κυριαρχούν
στο ώριμο έργο του συγγρα-
φέα, η επίμονη δηλαδή και η-
δονική ανάκληση των ανα-
μνήσεων, ο αγώνας και η α-
γωνία για την επιβίωση, γλύ-
κα και ανθρωπιά κρυμμένη
κάτω από δυσκολίες και μα-
ταιώσεις, ενώ το τέλος είναι
πλέον καθαρό στον ορίζο-
ντα».

ΠΑΛΗ ΚΡΙΜΜΙΣΤΗ

"ενημέρωση"

ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΥΠΟΥ • ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ • ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΤΗΛ. 53.86.33. FAX: 53.93.71